155.1 3/7/24

A BUDAPESTI VIII. KERÜLETI
KÖZSÉGI FŐREÁLISKOLA

ÉRTESÍTŐJE.

1920/1921.

KÖZZÉTETTE
DR. HORVÁTH CYRILL
IGAZGATÓ.

BUDAPEST. 1921.

I.

Ünnepi gondolatok.

— 1921. május 15. [1]) —

Ötvenegy évvel ezelőtt szerény iskola nyilt meg Pest városának egyik szerény utcájában, a Bodzafa-utcában, ennek is egy szerény bérházában. Nem igen jártak oda úrfiak, tulajdonképp nem is ilyenek számára létesült, egyszerű külvárosi polgárok gyermekeinek hasznára volt tervezve, akik a mesterségben akarták többre vinni apáiknál azzal, hogy jól megtanulnak számolni, rajzolni és megismerkednek az állat-, a növény- és ásványország ama termékeivel, amelyek az iparosokat legjobban érdeklik. Amolyan egyszerű, háromosztályos kis iskola volt, amilyeneket abban az időben alreáltanodáknak neveztek.

A szerény intézet azonban csakhamar népszerűvé vált és évről-évre növekedett. Öt esztendő múlva elhagyta a bodzafa-utcai szűk bérházat és áttelepült ide, az akkori Zerge-utcába, ahol szép, két-emeletes épületet raktak számára; osztályainak száma egyre-másra négyszeresére emelkedett, növendékei fölszaporodtak, és hét éves korában fölvette a főreáliskola büszke címét, hirdetve, hogy korával céljai is emelkedtek.

Azóta több, mint négy évtized röpült el és sok minden megváltozott benne és körülötte. A József-város, mely a mult század hetvenes éveiben még jobbára német volt, magyarrá lett, a szomszédság, ahol egymást érték a kertek, lucernások, apró, földszintes házikók, deszkapalánkok, kiépült . . . Azok a komoly férfiak, akik a kis, háromosztályos iskolában és a zergeutcai szép új sárga házban oltogatták a tudást, az istenfélelmet, a magyarságot és illendőséget a lármás, jobbára németül beszélő külvárosi gyermekekbe, sőt utódaik közül is sokan, szétszóródtak, részben a sírban porladoznak; maguk közül az egykori virgonc gyermekek közül pedig mind többen és többen válnak dereshajú, csöndes szavú és járású férfiakká . . . Az iskola is mogkopott, megöregedett. Csak eszményeit őrízte meg híven és eszményeihez való hűségével együtt ősi szegénységét. A Horánszky-utcai intézetet ma sem látogatják nagyúri csemeték, akik az előkelőség fényét hintenék reája; ma sincsenek gazdag és hatalmas pártfogói; egy-két szerény alapja van csupán, azt is szegény tanulók, szegény tanárok hordták össze

[1]) Az intézet félszázados ünnepén mondott igazg. megnyitóból.

garasonként; épülete ma is szerényen húzódik meg egyéb iskolatestvérei között. Ez az iskola most is a szegények, a dolgozók iskolája. A Pál-utcai fiúk és társaik kinőttek a mesteremberek apró műhelyeiből, de nem igen kívánkoztak a fórumra, a rostrumra; ám ott vannak mindenfelé, ahol a tisztes polgári munka gyümölcsei érlelődnek: hivatalokban, gyárakban, ipari és kereskedelmi üzemekben, az iskolákban, a művészetek terén, ahol csöndes és fegyelmezett fáradozás folyik, komoly tudás és szakértelem termel zajtalan, de annál áldásosabb sikereket . . .

Szegényes, dísztelen falak között ünnepeljük ezt az évfordulót is, de nem panaszkodunk miatta. A mi ünnepünk nem lehet fényes, mikor Magyarország gyászban és romokban hever és nincsen fény és pompa, mely el tudná velünk feledtetni, hogy ezt a házat egykor a nagy, szabad, virágzó magyarságért emelték s ime, a szent álom szertefoszlott és ma szerencsétlenebb, megalázottabb nemzet nincsen a magyarnál. Mi nem adhatjuk át lelkünket a visszaemlékezés gyönyörének és nem beszélhetünk elődeink erényeiről és áldozatairól anélkül, hogy eszünkbe ne jutna, hogy az a nemzet, amelyért fáradoztak, amelyről azt hitték, hogy büszkén, dicsőségesen fog állani időtlen időkig: páriájává lett a világnak és fiai nem gondolhatnak nyomorúságukra, hogy a gyalázat fájdalma ne fojtogatná torkukat, mivel a népek önmaguk szerencséjöknek kovácsai és veszedelmökért elsősorban önmagukat kell okolniok.

Mégis ne legyen ez a nap keserűségek napja, hanem a fölemelkedésé. A multat semmi sem teheti meg nem történtté; de mint embereknek tudnunk kell, hogy sorsunk gyarlóságunknál fogva örökös bukdácsolás, és hivatásunk sírig tartó küzdelem a tespedés, a kétségbeesés démonai ellen. A jövő, a siker bizonytalan; de a világon semmi sem bizonyosabb számunkra a kötelességnél, hogy meg ne szűnjünk a jónak gyakorlásától. A bölcsesség nem kápráztathat senkit biztos reményekkel, hogy az összeomlott ház föl fog kelni romjaiból; de kiáltva kiált: mindent, de mindent el kell követnie mindenkinek, hogy újra felépüljön és jobban épüljön, mint ahogyan az elődök megépítették. A magyar nemzetnek le kell vonnia a mult tanulságait. Mi nem járhatunk többé azon az úton, amelyen eleink jártak, és meg kell szabadulnunk az ő hibáiktól. Magyarország boldogtalan földjén meg kell ismétlődnie Izrael fiai példájának, akik évtizedeken át bolyongnak a kietlenben, míg a régi nemzedék kihal és új támad helyébe; új nemzedéknek kell támadnia, jobbnak, értékesebbnek, tisztábbnak, mint apái voltak, mivel valami nagyobbra, maradandóbbra csupán tiszta, értékes nemzedékek lehetnek hivatva.

Az emberek látják, érzik a jelen nyomorát és kutatva keresgélik az orvoslás módjait. Tervek és elméletek születnek; de az élet rendszerint túljár a tudósok és politikusok leleményén: a legszebb rendszabályokat meddőségre kárhoztatja az a körülmény, hogy az emberek furfangosságával és fogyatkozásaival kerülnek

összeütközésbe. A jó törvények és szabályok dicsőségei az emberi szellemnek; azonban az országokat és népeket a jó polgárok teszik virágzókká és boldogokká, akik a törvényeket és szabályokat megtartják és kötelességeiket mind maguk, mind a köz iránt híven teljesítik. A zsidókat a Sinai hegyen maga a Mindenható látta el törvényekkel; a választott népnek mégis meg kellett szabadulnia az Egyptomtól megfertőzött nemzedéktől, mielőtt lábát az igéret földjére tehette.

A magyar történetírás sokat beszél az ősi dicsőségről, és ez a dicsőség mindnyájunknak szent és drága kincse. De a dicsőség fényébe sötét árnyékok vegyülnek, és ezeket az árnyékokat jobban figyelmünkre kell méltatnunk a dicsőségnek minden kincsénél. Mert ezek az árnyékok hallgatva is kiáltanak: „nyissátok ki szemeteket és ismerjétek meg végre magatokat! Avagy nem akarjátok-e, nem kell-e látnotok, hogy ezerévetek történetén átvonul az eredendő bűnnek átka, mely virágjában sorvasztja el reményeiteket és mint sziklafal mered elétek, hogy soha be ne juthassatok a boldogok sorába."

A magyar nemzetnek meg kell értenie és szívlelnie valahára a maga tragikumát. Több, mint tíz századja nyitott könyv a sorsunk mindenki előtt és a történelem ezer év óta mutogatja fajunk erényeit és bűneit, csodás egyértelműséggel bizonyítva, mily kevéssé tudtunk őseink hibáitól elszakadni. A görög taktikák irói már a IX. és X. században bepillantanak szívünk legbensőbb redőibe: „Szabad ez a nemzet." De látnak egyebet is: hogy ezt a népet fejedelmei csak kegyetlen büntetésekkel tudják féken tartani; hogy ezek a törzsek csak igen laza kapcsolatban élnek egymással és a magyarok között ritkaság az együvétartozás erős érzése, a hűség erénye, mely az embert eltéphetetlenül köti övéinek sorsához.

Az ezeréves tudósításokat nem cáfolta meg senki. Ez a turk-magyarság ma is itt él, küzd és vonaglik ezer esztendő óta, anélkül hogy megtagadta volna származását és megszünt volna bűneit áthagyományozni utódaira. A turk-magyarnak voltak ragyogó erényei: ezer évig harcolt szabadságáért és léteért s fényes lapokat írt a történelembe; de ősi bűnei és botlásai úgyszólván folyton a megsemmisülés örvénye felé sodorják. A „gens jugi impatiens" szemrebbenés nélkül tud meghalni a csatatéren, ha az ellenség igát akar tenni nyakára; de soha sem tud igazán megtanulni egyet: hogy hazája és nemzete javáért legyőzze önmagát: a maga határtalan szabadságvágyát, szilajságát, gőgjét, önzését, s engedelmeskedjék a törvényeknek és felsőbbségének.

Óh, a magyar történelem végtelenül szomorú tanulmány. Ezen a kis darab földön szinte folyton folyik a belső háború: testvérek és pártjaik harcolnak a trónért egymás ellen; főurak egymás között és a törvényes hatalommal; parasztok uraikkal; főurak és nemesség egymással, s közben — a Sajónál és Mohácsnál — kétszer is elveszítik az országot. A XVI. században kétféle

magyar támad: német és török párti; a XVII-ben kuruc és labanc, és nem gyűlölik egymást kevésbbé, mint az idegent. Ebben az országban csupán akkor szűnik meg a testvérharc, mikor a küzdő felek kimerülve egymás mellé roskadnak, és a nagy elnyomatások napjaiban, amikor a féltékenyen őrködő hatalom megbénítja a kezeket, hogy egymásban kárt ne tehessenek. Ezt a fajt csak erős, vaskezű uralkodók tudják ideig-óráig egyesíteni . . . Nem, Magyarországon soha sem volt törvény és közmeggyőződés, hogy a nemzet egységét mindenek fölött való földi jónak kell tartani. Itt mindenki legjobbnak, legbölcsebbnek és a vezérletre legrátermettebbnek tartja magát; mindenkinek vannak eszméi, melyeket egyedül üdvözítőknek tart, jogai, melyekhez, azt hiszi, nyúlni nem szabad; a magyar sohasem tette vérévé a „militáris disciplinä"-t, a fegyelem szeretetét, az erények szülőanyját, az önfegyelmezést, mely nélkül nincs valódi jellem, de valódi nemzeti nagyság sem volt soha a világon.

A magyar nemzetet újjá kell szülni, újjá kell nevelni. Újjá nevelni a társadalomban, a családban, az iskolában. Nem járhatunk ama nevelők nyomain, akik túlságos sokat beszéltek a szabadságról, dicsőségről és a jogokról, de csak keveset a bűnökről, a bűnök következményeiről és a kötelességekről. A jövő magyar iskolája nem lehet az érzelgők hold- és napsugaras pedagógiája, mely csupa játékká aljasítja a gyermek- és ifjúkort, nyafogva: „engedjétek szabadjára a gyermeket és ne terheljétek rideg kötelességekkel; a küzdelmek szomorú napjai úgy is el fognak jönni." Nekünk igen is akarnunk kell, hogy ifjúságunk idejekorán megismerkedjék a nemes erőkifejtéssel, amelynek szintén megvannak igazi gyönyörűségei; mert erős férfiak erős ifjakból, erős ifjak erős gyermekekből lesznek és az ember az erények csiráit a gyermekszobából viszi az életbe. A mi iskolánknak le kell számolnia a közelmúltak ábrándjával, mely az életben mindenek fölött az egyén jogát akarta uralkodó elvvé emelni. Az emberek immár túlon-túl eleget beszéltek az egyén korlátlan érvényesüléséről, a gyermekek szabadságáról, akiket az iskola rabszolgákká tesz és megnyomorít, a helyett, hogy átengedne ösztöneiknek és hajlamaiknak, és rendszabályaival elront, a helyett, hogy szabadon fejlődni engedne. Mi nem ismerhetjük el ezt a szabadságot. Nekünk igen is számolnunk kell azzal a körülménnyel, hogy azok a hajlamok és tulajdonságok, melyek a gyermekekben szunnyadnak, nem mind jók, hasznosak és veszélytelenek; tudnunk, hogy az egyén nem szakítható ki abból a környezetből, melyhez minden ember tartozik, és nem követelhet magának jogokat a közösség rovására. Valódi pedagógusok soha sem fogják megengedni növendékeiknek, hogy az egyén jogán akármit cselekedhessenek, ami éppen eszükbe jut, és senkit sem szabadíthatnak reá, hogy egyéniségét oly megnyilvánulásokban produkálja, melyek beleütköznek a közösség

létalapjaiba, ama korlátokba, melyek nélkül a közösség jóléte s végső elemzésben magának az egyénnek megmaradása nem egyéb merő fikciónál. A mi iskolánknak igen is szigorú, ha kell, kemény fegyelmet kell tartania. A gyermekeket hozzá kell szoktatni a rendhez és szófogadáshoz, hogy később minden rendetlenséget kellemetlennek találjanak; az ifjakkal meg kell értetnünk a fegyelem szépségét és fontosságát s az engedelmesség aktusainak mint az önfegyelmezés megbecsülhetetlen tényezőinek üdvös hatását akaratuknak, erkölcsi jellemüknek kifejlesztésére. Lelkesedéssel kell őket eltöltenünk a férfi-jellem nemes értéke iránt. De mindezt csupán akkor tehetjük, ha az iskola nem szabadjára hagyott, lármázó, éretlenkedő, öntelt sihederek csordája; hanem temploma egy folyton tartó tudatos aszkézisnek, ahol munka és üdülés, küzdelem és vigasság egyaránt folytonos alkalom a magunk szemmel tartására, káros ösztönök fékezésére, jónak gyakorlására, és minden perc valódi előkészület az élet kötelmeinek becsületes teljesítéséhez.

A jövő iskolájának valódi nevelőiskolának kell lennie. A magyar gyermekeknek valami egyébre van szüksége, mint a tudósok intézetei, akik szaktárgyaikból a haladás nevében folyton többet és többet akarnak belétömni tanítványaikba és kétségbe vannak esve, ha, például, a pióca rágószervét apróra meg nem tárgyalhatják; de növendékeik szivében egyetlen forró érzést nem gerjesztenek és kibocsátják őket a világba a nélkül, hogy lelkükbe plántálták volna a nagy dolgok csodálatát, az erények és az erkölcs szeretetét, az igazság szomjuhozását, és ránevelték volna őket káros hajlamaik legyőzésére s az önmegtagadás művészetére. Nem tehetünk róla, nem járhatunk ezeknek az uraknak nyomdokain. Az élet, a tudományok haladása számos új igazságot vet fölszínre; de a haladás nemcsak ismeretszaporodásban, hanem régi, elavult, idejöket múlt anyagoknak kiselejtezésében is áll, és az iskolában nem az állja meg helyét, aki az anyagot szaporítja, hanem az, aki egyúttal bölcsen tudja csökkenteni. Mert az iskola az életre és az életnek nevel; és az életben nem azok élnek meg, akik legtöbb mathematikai, fizikai tételt, geográfiai és történelmi dátumot cipelnek batyujokban; ezeket pár hét alatt többé-kevésbbé mindenki elfelejti, akinek pedig szüksége van rájok, épp oly könnyen megszerezheti; az életben azok élnek meg, akik valami különbet tanultak: tudnak helyesen gondolkodni és saját lábukon járni, megszokták és szeretik a munkát, a nehézségekkel való küzdelmet, tudnak maguknak parancsolni, becsületesen lelkesedni és férfiasan akarni. Az élet azoké, akik fegyelmezettek gondolkodásban, érzésben és akarásban.

Azt szokták mondani: az élet szüli az iskolát és nem megfordítva. A tétel mereven sem így, sem úgy nem állhat meg, de az iskolának kétségkívül az élet jól felfogott szükségleteit kell szolgálnia. A modern magyar középiskola bizonyos tekintetben

szakított ezzel az igazsággal, valahogy túlságosan előtérbe tolta a szaktudásnak ápolását a nevelés rovására. A mi gyermekeink általában sokkal többet „tudnak" a korábbi nemzedékeknél. A modern középiskolák tanulói jobban el tudják mondani a Zrinyiász esztétikai jelességeit, Berzsenyi ódáinak széptani sajátságait, a Bánk bán tragikumát, a magyar intézmények egyikének-másikának fejlődését, de a magyarságnak inkább valami egyébre volna szüksége: ifjakra, akikben újra meg újra születik és lobog a Zrinyi Miklósok hazáért, nemzetért, fegyelemért élő-haló lelke, eleven életet élnek az ódák fönséges érzelmei és gondolatai, a Bánk becsületérzése, a Petur rajongása, és a múlt józan bölcseséget, szentséges hangulatokat táplál és elhatározásokat érlel, melyek mint a vallás, elkisérik az embert egész életén keresztül.

A bizonyítás fájdalmas és keserű, azonban a multak bizonyságát lehetetlen semmivé tenni. A történelem föl fogja jegyezni, hogy volt itt egy műveltek osztálya, mely valamikor szomorú tanuságot tett neveléséről. Ennek az osztálynak voltak esztétái, tudósai, művészei, szakemberei; de ezek az emberek máról-holnapra elvetettek és megtagadtak elveket és igazságokat, melyekhez végsőig ragaszkodniok kellett volna. Sok mindennel bibelődtek; de elfeledték vérökké változtatni az életnek egyszeregyét, azt a néhány tételt és tanulságot, melyet az emberiség nevelői évezredek óta mint a legtisztább és legszükségeseb bizonyosságokat hirdettek, és kapvakaptak hamis próféták és szélhámosok csillogó, de üres ötletein, vagy legalább is kételkedtek a maguk igazában, a helyett hogy a meggyőződés erejével ragaszkodtak volna hozzá és jobban tudták volna szeretni a köz javát, mint félteni önmagokat. És elvesztettek mindent: hazát, testvéreket, becsületet.....

Magyarországnak sok mindenre van, de mindenek előtt és fölött fegyelmezett gondolkodású, érzésű és akaratú polgárokra, egy szóval: valódi férfiakra van szüksége. Ennek a nemes, drága ércnek, a férfias jellemnek munkálása a középiskolának valódi feladata. A jövő iskolájának jobban kell számolnia ezzel az igazsággal, mint elődei cselekedték. Ma még sokat tanítunk; a jövőben sokkal többet és sokkal jobban és sokkal rendszeresebben, sőt rendszeresen kell nevelnünk. A múlt tanterveket kovácsolt; a jövőnek meg kell alkotnia a rendszeres nevelés tervezetét.

Ez az ünnepi alkalom nem arra való, hogy a tennivalók részletezésébe bocsátkozzunk. Itt csupán egy gondolat pendült meg, hogy keressük bajaink orvosságát, amennyiben rajtunk áll, ott, ahol megtalálható. Ma minden romokban van; de az emberiség nem bennünk bukott legelőször. Az ókor züllött embere és a népvándorlás barbár hordái újjászülettek a kereszténységben és új, virágzó életet teremtettek a múlt romjain. Az elbukott, szétmarcangolt magyarság szintén a kereszt felé eseng segítségért, jövőért, de

céljait csak a valódi kereszténység áldozataival fogja elérhetni. Mert a kereszténység nem puszta jelszó, melyet elég hangoztatni, nem is puszta kritika, mellyel a mások gyarlóságait mérlegeljük; a kereszt mindenek fölött az áldozat és önmegtagadás jelvénye, azé a Názáreti Jézusé, aki azt akarja, hogy őt kövessük, és követőitől legelőször is azt kívánja, hogy tagadják meg magokat és a lemondás, a kötelességek, az áldozatok, az erények tövises, szűk ösvényén, a kevélység, önzés, a szenvedélyek bilincseiből kitépve magokat igyekezzenek előre koporsójuk zártáig.

Nekünk, tanítóknak, ezt az önfegyelmező kereszténységet kell bevinnünk az emberek lelkébe és a jövő magyar iskolájába. Akkor — adja Isten — a következő félszázadot remélhetőleg boldogabb körülmények között fogják megünnepelni utódaink.

Megilletődött szívvel adunk hálát az isteni Gondviselésnek, hogy ezt az intézetet inter vicissitudines mundi, a világ annyi sanyarúsága, változása között megoltalmazni méltóztatott. Hálával adózunk a főváros nemes közönségének, amely megalapította és áldozatok árán fenntartotta. Szívből üdvözöljük n. é. képviselőit és szeretett volt és jelenlegi tanker. kir. főigazgatóinkat, hogy megjelenésükkel fényt kölcsönöznek ennek a szerény ünnepnek. Hálásan üdvözöljük az egész tisztelt közönséget s benne volt igazgató- és tanártársainkat, akik valaha ennek az iskolának becsületéért, haladásáért áldozták életük s erejök javát, és szeretettel mondunk „Isten hozott"-at az iskola volt növendékeinek, akik eljöttek bizonyságot tenni saját nemes lelkükről és egyben nevelőik igyekezeteiről. Legyen áldott minden jelenlevő; legyenek áldottak az elhunytak, akik valaha itt tanultak és tanítottak; a távollevők, akik ebben a percben reánk gondolnak; a „ma" ifjúsága és tanítóserege; és legyen áldott a jövendő, mely majdan a mi munkánkat folytatja. Mindenek fölött pedig legyen áldott, akinek vérző, szentséges képe kell, hogy lelkünknek minden rejtekét betöltse gyászával, reményeivel: a szegény, boldogtalan Magyarország. Ámen.

II.

Az iskola multja.

Pest sz. kir. város törvényhatósága 1870. okt. 12-én elhatározta, hogy a Józsefvárosban alreáliskolát alapít. Az új iskola még 1871-ben megnyílt mint „Pest Józsefvárosi alreáltanoda", de már az 1874/75. iskolai év elején négyosztályossá lett és főreáliskolai rangra emelkedett.

Az intézet kezdetben a József-városi Bodzafa- (ma Röck Szilárd) utcában levő Simkovits-féle bérházban, a későbbi Rákosi-ház helyén volt elhelyezve; mint főreáliskola azonban már mai, saját épületében kezdte meg munkáját.

Az igazgatói tisztet eleddig mindössze hárman viselték: Felsmann József, 1871-től 1903-ig, Berkes Imre, 1903-tól 1911-ig, Horváth Cyrill, 1911-től. Rajtuk kívül mint rendes tárgyak tanárai működtek: Sacher Gusztáv, Lengyel Géza, Orbán Antal, Sajóhegyi Frigyes, Bene Alfréd, Jablonszky János, Vidéky János, dr. Erődi (Harrach) Béla, Tankó János, Wittinghoff Gy., Behyna Ágoston, Pugin Leó, Kovaliczky Kornél, Simonyi (Steiner) Zsigmond, Vasvári Benő, Maurer János, Turcsányi János, Eberling József, Tölgyi Gyula, Németh József, Bánóczi József, Sebestyén Gyula, Pósa Lajos, Lojka Hugó, Szikla Gábor, Kaszap Antal, Péterfi Jenő, Teschler György, K. Jónás Ödön, Sonnenschein G., Ring Ármin, Hoitsy Pál, Tóbel Ágost, Gribovszky Jenő, Asbóth Oszkár, Mendlik Alajos, Zsák R. József, Bayer József, Lechner Gyula, Gerhadt Alajos, Feszl László, Schneider János, Szathmáry György Beksics Ignác, Mike Imre, Kis E. János, Patthy Károly, Könnye Nándor, Hornischek Henrik, Farkas Gyula, Csizik Gyula, Chovancsák István, Szenessy Mihály, Tergina Gyula, Bőhm János, Vermes (Wutz) Albert, Leimeter Sebestyén, Innocent Ferenc, Tellér Gyula, Kőrösy Henrik, Vaszkó György, Somogyi Ignác, Nuricsán Antal, Toborffy Béla, Schmidt Antal, Zsinger Árpád, Weninger László, Palágyi Menyhért, Lehner Vilmos, Kleiszner Rezső, Kopp Lajos, Muraközy Károly, Novák Sándor, Lukáts László, Baróti Lajos, Mihály József, Hofrichter József, Bellaagh László, Balásy Dénes, Ágh Géza, Szilády Zoltán, Soós Lajos, Lukács Ödön, Szerényi Géza, Ujhelyi Sándor, Kubacska András, Borosnyay Károly, Gerő János, Rapcsányi István, Somogyi István, Timár Izidor, Wolf Ágoston, Schäfer Illés, Tattay Ferenc, Szabó Viktor, Birkás Géza, Glatz Károly, Priváry József, Bognár János, Nyílasi Lajos, Toborffy Zoltán, Déri Zsigmond, Gragger Róbert, Koren Dénes, Sebeszta Ottó, Dinics Ödön, Holics Ödön, Kräuter Ferenc, Lenkei Lehel, Tárkányi Jenő, Záborszky Sándor, Palásti Gyula, Radványi Ferenc, Thienemann Tivadar, Bély Mihály, Garzó Bertalan, Bajor Károly, Cseh Lajos, Glück Károly, Pédery Gyula, Péntek Ferenc, Makray Pál, Tarilmre, Czeizler Rikárd, Vörös Lajos, Boros Tibor. R. kath. hitoktatók voltak: Kanovich Béla, Nemes Antal, Való János, Veszely Lajos, Krizsán Mihály, Ott Ádám, Lehmann Ágoston, Glatz József, Zubriczky Aladár, Gerely József, Trikál József, Töttössy Miklós, Horváth Dezső; izr. hitoktatók: Bak Izrael, Kohn Sámuel, Kayserling Mór, Schön Dávid, Stern Ábrahám, Weiszburg Gyula, Krausz Sámuel, Rappaport Béla, Scheiber Lajos, Leipniker Márk, Schön Izrael, Havas Manó. Rendkívüli tárgyakat tanítottak: Langer János, Bockelberg Ernő, Keresztessy Sándor, Balogh Andor, Ransbourg Zsigmond, Ságh József, Nagy Sándor, Káló Gyula, Markovits Iván, Lánczy Jenő, Kozáry József, Maczák Manó, Gerlóczy Zsigmond, Láng Menyhért, Kuzsínszky Bálint, Juba Adolf, Schnabel Róbert, Viczenik Antal, Fabró Henrik, Sellei Gyula, Meiszner Imre, Bódogh János, Kontor Elek, Máthé István, Finály Gábor, Pruzsinszky Pál, Hegedüs Ernő, Erődi Ernő, Fillinger Ferenc, Kovács Alajos, Kovács István, Osváth Jenő, Szőcs Elek.

Az említettek közül tudományos, irodalmi, művészeti vagy pedagógiai munkásságukkal kitűnő érdemeket szereztek: Erődi (Harrach) Béla, tanker. főig., a M. Tud. Akadémia tagja, földrajzi író, a török és perzsa költészet ismertetője és tolmácsa; Simonyi (Steiner) Zsigmond, a nyelvtudós, egyet. tanár és a M. T. Akad. tagja; Pósa Lajos, a költő; Péterfi Jenő, a tüneményes tehetségű eszthétikai író; Bayer József, a magyar színészet és drámaírás történetének buvára, az Akad. tagja; Bánóczi József, akadémikus, filozófiai és irodalomtörténeti író; Jónás Ödön, műegyetemi tanár; Szathmáry György, min. tanácsos, a M. T. Akad. tagja, közgazdasági és tanügyi író és fordító; Patthy Károly, finom tollal megírt műfordításaival; Lechner Gyula, képfaragó és festőművész, Madách német fordítója; Innocent Ferenc, festőművész; Kopp Lajos, a IV. ker, községi főreáliskola igazgatója; Baróti Lajos történetíró; Gragger Róbert, irodalomtörténeti író, egyetemi tanár Berlinben; Thienemann Tivadar, a pozsonyi egyetem tanára; Zubriczky Aladár és Trikál József egyet. tanárok, a theol. tudományok művelői; Kohn Sámuel és Kayserling

Mór, zsidó theologusok és a zsidó történelem buvárai; Markovits Iván, a magyar gyorsírás mestere; Gerlóczy Zsigmond, orvos és egyet. tanár; Kuzsinszky Bálint, egyet. magántanár, történet- és régiségtudós, a M. T. Akad. tagja; Juba Adolf, egyet. magántanár, orvostud. iró; Schnabel Róbert, a szegedi tanker. főigazgatója; Bódogh János és Nagy Sándor, a stenographiai irodalom művelői; Finály Gábor, budapesti VI. ker. áll. főgimn. igazgató. . . .

Az intézet volt növendékei közül többen emelkedtek magas műszaki tisztségekre; a tudományos irodalom terén leginkább kitűnt: Schaffer Károly, idegorvos, egyet. tanár; Gulyás Pál, irodtört. iró, egyet. magántanár; Pfeiffer Ignác, műegyet. tanár, a M. T. Akadémia tagja; Kelemen (Wolf) Béla, székesfehérvári főreálisk. igazgató és szótár-iró; Toborffy Zoltán, egyet. magántanár, a Szent István Akadémia tagja.

Egyébiránt az iskola az 1920/21. évben fönnállásának 50-ik esztendejét tölti be.

III.

Iskolánk az 1920/21. évben.

Az iskolai év kezdete és lefolyása. Az 1920/21. iskolai évet az intézet csaknem ugyanazokkal az erőkkel kezdette meg, amelyekkel az előzőt bejezte. Boros Tibor tj. kilépett a tanári kar kötelékéből, viszont Kaiblinger Fülöp r. tanár egészsége annyira helyreállott, hogy akadály nélkül elláthatta óráit. Augusztus 25-én alakuló értekezletet tartottunk, 27-én és 28-án voltak az I. osztályra jelentkezett tanulók felvételi vizsgálatai, a javító- és különbözeti vizsgálatok, 30-án és 31-én, szeptember 3. és 4. a magánvizsgálatok és szeptember 1—2. napján a beirások.

A tanév megnyitása szeptember 5-én ment végbe, régi jó szokás szerint ünnepélyes Veni Sancté-val, és 6-án megkezdtük a tanítást. A munka rendben folyt október végéig. Novemberben beköszöntött a hideg; az illetékes hatóság gondoskodott fáról és egyéb tüzelőről, de a rendelkezésre álló hazai szén és szemét-koksz alkalmatlannak bizonyult az épület fütőszerkezetéhez és a helyiségek, mint az előző évben, most is egész télen át dermesztően hidegek maradtak. November 4., 5. és 6. napján e miatt minden osztályban szüneteltek az előadások. November 8-tól december 15-ig az alsó négy osztály a járványos betegségek miatt nem járhatott iskolába; az V—VIII. osztály rendesen bejárt ugyan, de a hideg termekben nem lehetett napi 2—2 óránál többet megtartani. December 15-től január 23-ig részben a karácsonyi szünetek, részben a hideg miatt ismét szünetelt az iskola munkája. Január 24-től március 14-ig a II—VIII. osztály részére sikerült helyet szereznünk a IV. ker. községi főreáliskolában és az említett osztályokat hetenkint 3—3 délelőtt négy-négy órai rendes oktatásban részesíthettük, de a két első osztály kényszerű szünete nem kevesebb, mint ötödfél hónapra terjedt. Végre március 14-én visszatérhettünk saját épületünkbe és — bár a hideg miatt két héten át csupán napi 2—2 órában — ismét valamennyi osztályban folytathattuk az előadásokat. Áprilistól kezdve minden a rendes kerékvágásban haladt, a rendkívüli tárgyakat, a latin nyelvet, fizikai és kémiai gyakorlatokat, a gyorsírás és műének óráit újból szabályszerűen megtarthattuk s az oktatás megszakítás nélkül folyt a VIII. osztályban május 12., a többiben június 21. napjáig.

Tanulmányi előmenetel és fegyelem. A hosszú szünetek és egyéb kedvezőtlen körülmények áldatlan hatással voltak az ifjúság fejlődésére.

A tanítás az utolsó negyedévben fokozott erővel haladt, de a rendelkezésre álló idő kevésnek bizonyult a részben évekre visszamenő mulasztások pótlására és a nyújtott ismeretek kellő megérlelésére. A tanulók tudásában sűrűn mutatkoznak hézagok és általános a kellő mélység hiánya. A fegyelem, kiváltkép a belső, a lelki fegyelmezettség, nem mérhető ahhoz, amely az intézet ifjúságának korábban méltó büszkesége volt.

A vallásos és hazafias szellem ápolása. A tanári kar nevelő elveiben nem történt változás. A középiskolát, mint mindig, most is mindenek fölött nevelő intézménynek tartottuk s a vallásosság és hazafiasság, a komoly, férfias, fegyelmezett gondolkodás és élet voltak eszményeink, melyeket az iskola *egész működése* szolgálni igyekezett. Nagy gondunk volt az ifjúság vallásos gyakorlataira. A r. kath. növendékek vasár- és ünnepnapokon az igazgató s egyes tanárok vezetésével testületileg jártak istentiszteletre és a szentmisék alatt az ifjúsági énekkar énekelt. Mind a katholikus, mind protestáns növendékség vasárnaponkint szentbeszédet hallgatott; ezenfelül az előbbiek kétszer végeztek szentgyakorlatot, többször járultak a bűnbánat szentségéhez és június 5-én áhitattal vettek részt a budai várban tartott istentiszteleten és Szent Jobb-körmeneten.

Ünnepek. Hazafias ünnepélyt hármat rendeztünk: egyet október 6-án, egyet március 15-én, egyet — a „Magyar Jövő" érdekében — június 12-én. Az elsőn Lenkei Lehel tanár, a másodikon Lenkei Lehel és az igazgató, a harmadikon Töttössy Béla tanár mondott alkalmi beszédet.

Október 1-én, az intézetben tartott első tanítás ötvenedik évfordulóján, ünnepi szentmisén, Te Deum-on és szentbeszéden volt jelen az ifjúság. Május 15-én az iskola működésének félszázados jubileumát ünnepeltük. A tanulók és a volt növendékek igazgatóik és tanáraik kíséretében vonultak hálaadó istentiszteletre, amelyet Zubriczky Aladár egyet. tanár, volt hitoktató celebrált, s részt vettek az iskola megújított selyemzászlójának avatásán. A Te Deum-ot az intézet csarnokában a háborúban elesett tanítványok emléktáblájának leleplezése követte. Az emlék előtt Nagy István műépítész, főv. bizottsági tag, volt növendék, mondott rövid, gyújtó hatású beszédet. Végre az ünnepély harmadik része a díszteremben folyt le a következő sorozattal: 1. Himnusz. Zenekari kísérettel énekelte az ifj. énekkar. 2. Igazgatói megnyitó. 3. Kéler Béla, Csokonai-nyitány. Volt növendékek közreműködésével előadta az ifj. zenekar. 4. Az öreg iskola. Alkalmi vers. Szavalta Minár József, műegyet. hallg., v. n. 5. Hasselman, Prière. Hárfán előadta Hiekisch Richard, hárfaművész, v. n. 6. Hubay, Változatok. Hegedűn előadta Székely Zoltán, VIII. o. t. 7. Egyveleg az intézeti ifj. énekkar legelső énekeiből. Előadta az ifj. énekkar. 8. Emlékek, hangulatok. Irta és felolvasta Halmy Gyula vegyészmérnök, a Magy. Vegy. Gyárosok Orsz. Egyesül. igazgatója, v. n. 9. Liszt Ferenc. 15. magyar rapszódia. Zongorán előadta Pacher István gépészmérnök, v. n. 10. Erkel Ferenc, Nyitány a Hunyady Lászlóból. Előadta az ifjúság zenekara. 11. Üdvözlő beszéd a volt tanítványok nevében. Mondotta Jösch János, kir. műszaki tanácsos. 12. Tilger Árpád, Nem, nem, soha! Zenekari kísérettel énekelte az ifjúság.

Az ünnepélyen megjelentek: Fock Ede főv. tanácsnok, v. n., a tek. főv. tanács, és Némethy Béla főjegyző a tanácsi közoktatási ügyosztály képviseletében; Erődi-Harrach Béla és Pintér Jenő tanker. kir. főigazgatók; Lévay Ede tanker. c. főig., az Orsz. Középisk. Tanáregylet elnöke; számos testvérintézet igazgatója és küldöttsége; Felsmann József c. főigazgató és Berkes Imre igazgató, az intézet nagyérdemű nyugalmazott vezetői, az életben levő volt tanárok, számos volt növendék, köztük a társadalomnak több kiválósága, és nagyszámú közönség.

Testnevelés. A testgyakorló órákat saját tornaterem híján a Nemzeti Tornaegylet csarnokában tartottuk, de az osztályok áprilistól kezdve hetenkint játékdélutánt is élveztek. Az ifjúság részt vett a pünkösd hétfőjén lezajlott iskolaközi futóversenyen, május 26-án pedig a Millennáris pályán maga rendezett sikerült jubiláris sport-ünnepélyt, melyen tizenhat középiskola fiatalsága küzdött az elsőbbségért. A verseny 12 száma közül négy végződött a VIII. ker. főreáliskola győzelmével; ezenkivül két versenyszámban jutottunk a második, egyben a harmadik díjnak birtokába.

Egészségi állapot. A tanulók egészségi állapota a múlt évihez képest némileg hanyatlott. A testgyakorlás alól 20 fiút kellett fölmenteni. Nem kevesebb, mint 16 növendék mulasztott különféle betegségek miatt heteken, sőt hónapokon keresztül; négy reményteljes tanítványunkat, Laufer Imre I., Sebők Pál II., Musztetz István IV. és Mihálka Pál VIII. oszt. tanulót, a halál is elragadott; de viszont járványos kóreset mindössze 4 jutott az igazgatóság tudomására.

Iskolai épület és felszerelés. Az iskolai épület megmaradt régi állapotában, mindössze a díszteremben, az előcsarnokban és a villanyos vezetékek körül történt jelentéktelen javítás és a betörött ablakok beüvegezéséről lehetett — mintegy 20.000 korona erejéig — gondoskodni. A könyv- és szertárak állománya egy-két ajándék kötettel és a járatott folyóiratokkal szaporodott. Az ifjúsági könyvtár rendezését ismételten megakasztotta a hideg, mely a fűtetlen helyiségben minden munkát lehetetlenné tett, utóbb pedig a könyvtárosnak, Glatz Károly tanárnak, gyengélkedése.

Látogatások. A tanker. kir. főigazgató úr június havában szerencséltette látogatásával az intézetet. Az iskolai előadásokon időről-időre megjelentek Baranski László, Birkás Géza dr., Csóka Lajos dr., Hankó Vilmos, Jánossy Béla, Krywald Ottó, Méhes Gyula, Romsauer Alajos, Vargha György szakfelügyelő urak és tapasztalataikról az érdekelt tanárokkal üdvös eszmecseréket folytattak.

Jótékonyság. A szegény tanulók segélyezésének ügyét jelentékenyen előbbre vitte az a lelkes szövetség, melybe az iskolának volt növendékei a tél folyamán tömörültek. A fiatal egyesület tagjai, élökön Fock Ede elnök, főv. tanácsnok úr, nagy szeretettel karolták fel az iskolának ebbeli érdekeit és Bánó Gyula alelnök, pénzintézeti igazgató úr, a szövetség megbízásából a záróünnepen 12 szegénysorsú tanuló között 10.000 koronát osztott szét segély fejében.

A főváros közönsége 97 rendes tanulót részesített teljes és 75-öt fél tandíjmentességben. A Szilágyi István-alapítvány kamataiból négy növendék élvez fejenkint 160 koronás segélyt. A segélykönyvtárból 112 tanuló kapott tankönyvet. A Millenniumi alapítvány bevételeiből, melyekhez az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 100, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár 200, Szegedi Hugó mérnök úr 200 és Szerenchy Gézáné úrnő 500 koronával járult, 1295 koronát osztottunk ki. Az Amerikai Gyermeksegélyző Akció 29 tanítványunknak adott ingyenebédet.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 200 koronás ösztöndíjának Nyilasi Lajos III. b) oszt. tanuló lépett élvezetébe. A n. é. Spolarich-család és a volt tanítványok szövetsége számos kiváló tanulót értékes könyvjutalomban részesített. Az Erődi-féle hadialap kamatai ebben az évben is elmaradtak; viszont az Ébredő Magyarok Egyesületének VIII. kerületi szervezete fejenkint 100—100 koronával jutalmazta az iskola két keresztény vallású tanulóját, akik a vallástan, történelem és irodalom tanulásában kitűntek s egyben kifogástalan vallásos és nemzeti magatartást tanusítottak. Végre a Magyar Országos Véderő Egyesület (MOVE) 2600 koronás alapítványt létesí-

tett az intézet számára, melynek kamataiból a jövő iskolai évtől kezdve évente az a növendék lesz jutalmazandó, aki a zene- vagy énekkarban legkiválóbb igyekezetet és haladást tanusít.

Az iskola nevében hálás szívvel mondunk köszönetet a nagylelkű adományozóknak. Egyúttal az intézet hálaját tolmácsoljuk nemeslelkű volt tanítványainknak, Seenger Béla, Seenger Viktor és Seenger Ervin uraknak, kik hőseinknek az iskolaépület előcsarnokában ritka bőkezűséggel díszes emléktáblát állítottak; Kern Ernő, Vértes Rezső és Rerrich Béla uraknak, kik az emléktábla tervezésével és bronz-diszítésének előállításával voltak értékes segítségünkre. Hálával jegyezzük fel Kabdebó Gyula főv. műszaki tanácsos és Lavotta Gyula főv. főmérnök, v. n. urak nevét az emléknek méltó keretben való elhelyezése körül kifejtett fáradozásukért s végül a tek. Fővárosi Tanácsnak kiváló jóindulatát, mellyel az épület jubileumi diszítéséhez szükséges tárgyakat rendelkezésünkre bocsátani és az ünnepély műsorának kinyomatásával költségeink fedezéséhez hozzájárulni szíveskedett.

De illesse elismerés magát a tanuló ifjúságot is, mely áldozataival szintén nagy mértékben hozzájárult iskolája ünnepéhez. Az intézet zászlójának, az ünnepélyeknek költségei ugyanis jelentéktelen kivétellel abból az összegből kerültek ki, amelyet lelkes fiaink erre a célra évek óta gyűjtögettek.

Az ifjúsági egyesületek közül az önképző-kör Nyilasi Lajos, a zenekar régi mestere, Glück Károly, a cserkészcsapat Záborszky Sándor tanár és derék volt tanítványunk, Kovács Gyula műegyetemi hallgató vezetése alatt folytatta munkálkodását. Működésük a kényszerszünetek miatt nem terjedt többre négy hónapnál, de nem volt sikertelen. Cserkészcsapatunk, melyet a tavasszal újjászerveztünk, a legelevenebbek és legjobbak közé tartozik; zenekarunk, kivált a május 15-iki ünnepen, ismét fényes tanuságot tett kiváló haladásáról.

IV.

A tanári testület működési köre.

1. **Hatóságok.** A budapesti VIII. ker. közs. főreáliskola fenntartója: Budapest főváros. A főváros részéről a hatóságot a főváros törvényhatósága, illetőleg tanácsa gyakorolja. A fővárosi tanács közoktatási ügyosztályának vezetője: *Zilahi-Kiss Jenő* tanácsnok. Tanulmányi tekintetben az iskola a vallás- és közoktatásügyi minisztérium és a budapesti tankerületi főigazgatóság vezetése alatt áll. A minisztériumi középiskolai ügyosztály főnöke: *Viszota Gyula dr.* tankerületi főigazgató, a M. T. Akadémia tagja. A budapesti tankerület főigazgatója: *Pintér Jenő dr.* tankerületi főigazgató, a M. T. Akadémia tagja.

2. **Tanári testület.** *a)* Igazgató: *Horváth Cyrill dr.* Szaktárgyai: a magyar és latin nyelv. Tanította a bölcs. előtant a VIII. oszt.-ban heti 3 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 32, ebben az iskolában 10. (Lakik az intézetben.)

b) A tanári testület nyugalmazott tagjai: Felsmann József főigazgató, Berkes Imre igazgató, Chovancsák István dr., Éber (Eberling) József dr., Kleiszner Rezső, Patthy Károly dr., Sajóhelyi Frigyes c. igazgató, Weninger László dr., r. tanárok.

c) A tanári testület rendes tagjai: *Birkás Géza dr.*, r. tanár. Szaktárgyai: a magyar és francia nyelv. Mint a fővárosi középiskolák

francia nyelvi szakfelügyelője egész évben szabadságolva volt. Tanári szolgálati éveinek száma: 19, ebben az iskolában 17. (Lakik I., Attila-u. 7.) — *Bognár János*, r. tanár, a VII. oszt. főnöke, a történelmi és földrajzi szertár őre. Szaktárgyai: a történelem és földrajz. Tanította a történelmet a VI. és VII., a földrajzot a II. a), II. b), III. b) és IV. a) oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 23, ebben az iskolában 13. (Lakik IX., Tompa-u. 14.) — *Cseh Lajos*, c. igazgató, r. tanár, a VIII. oszt. főnöke. Szaktárgyai: a földrajz és történelem. Tanította a történelmet a III. a), III. b), V. és VIII., a földrajzot az I. a) oszt.-ban heti 15 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 24, ebben az iskolában 6. (Lakik VIII., Rákóczi-tér 10.) — *Garzó Bertalan*, r. tanár, a IV. b) oszt. főnöke, a rajzszertár őre. Szaktárgyai: a műv. és geom. rajz. Tanította a szk. rajzot a III—VIII., a r. geometriát a IV. b) oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 14, ebben az iskolában 6. (Lakik VIII., Práter-u. 9.) — *Glatz Károly dr.*, r. tanár, az I. a) osztály főnöke, az ifj. könyvtár őre. Szaktárgyai: a magyar és német nyelv. Tanította a magyar nyelvet az I. a), V. és VII., a németet az I. a) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 16, ebben az iskolában 16. (Lakik IX., Boráros-tér 6.) — *Glück Károly*, r. tanár, az ifj. zenekar vezetője. Szaktárgyai: a műv. és geom. rajz. Tanította a szk. rajzot a III—VIII. és a r. geometriát a III. b) oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 23, ebben az iskolában 5. (Lakik V., Rudolf-tér 1.) — *Honti Rezső dr.*, r. tanár, a II. b) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a német, francia és olasz nyelv. Tanította a magyar nyelvet a II. b), a németet a II. b), IV. a) és VI., a franciát a III. b) oszt.-ban heti 20 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 21, ebben az iskolában 2. (Lakik I., Greguss-u. 7.) — *Horváth Ernő*, polg. isk. r. tanár, a IV. a) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant a II. a), III. a), III. b), IV. a), a r. geometriát a IV. a), a szépírást a II. a) oszt.-ban heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 17, ebben az iskolában 3. (Lakik VII., Damjanich-u. 18.) — *Horváth Rezső*, vallástanár. Tanította a róm. kath. vallástant az I—VIII. oszt.-ban heti 24 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 2. (Lakik IX., Bokréta-u. 33.) — *Kaiblinger Fülöp dr.*, r. tanár, az V. osztály főnöke. Szaktárgyai: a német és francia nyelv. Tanította a német nyelvet a IV. b) és V., a franciát az V., VI. és VIII. oszt.-ban heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 18, ebben az iskolában 2. (Lakik I., Pauler-u. 21.) — *Koren Dénes dr.*, r. tanár, a fizikai szertár őre és a fizikai gyakorlatok vezetője. Szaktárgyai: a mennyiségtan és természettan. Tanította a mennyiségtant a II. b), a természettant a III. a), III. b), VII. és VIII. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 13, ebben az iskolában 12. (Lakik IX., Kinizsi-u. 19.) — *Lenkei Lehel*, r. tanár, a VI. oszt. főnöke. Szaktárgyai: a mennyiségtan és ábr. geometria. Tanította a mennyiségtant a VI., a geometriát az I. b), II. b), III. a) és VI. oszt.-ban heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 15, ebben az iskolában 9. (Lakik VI., Felsőerdősor 31.) — *Nyilasi Lajos dr.*, r. tanár, a III. b) oszt. főnöke, a tanári könyvtár őre és az ifj. önképzőkör vezetője. Szaktárgyai: a magyar, latin és német nyelv. Tanította a magyar nyelvet a III. a), III. b), IV. a), VI. és VIII., a németet a III. b) oszt.-ban heti 18 és a latin nyelvet mint rk. tárgyat heti 6 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 19, ebben az iskolában 12. (Lakik X., Simor-u. 7.) — *Priváry József*, c. igazgató, r. tanár. Szaktárgyai: a mennyiségtan és fizika. Tanította a mennyiségtant az V., VII., VIII., a gyorsírást a IV. a) és IV. b), a szépírást a II. b) osztályban heti 15 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 30, ebben az iskolában 14. (Lakik VIII., Sándor-u. 30/b.) — *Radványi Ferenc dr.*, r. tanár, az I. b) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a magyar, német és latin nyelv. Tanította a magyar nyelvet az I. b), a németet az I. b), III. a), VII. és VIII. oszt.-ban heti 17 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 21, ebben az iskolában 7. (Lakik Kispest-Wekerletelep, Főtér 3.) — *Scheiber Lajos dr.*, vallástanár. Tanította az izr. vallástant az I—VIII. oszt.-ban heti

24 órában. (Lakik VII., Kún-u. 12.) — *Somogyi István dr.*, c. igazgató, r. tanár, az állat- és növénytani szertár őre. Szaktárgyai: a földrajz és természetrajz. Tanította a természetrajzot az I. a), I. b), II. a), II. b), V. és VI. oszt.-ban heti 14 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 38, ebben az iskolában 18. (Lakik IX., Üllői-út 119.) — *Szerényi Géza*, r. tanár, a geometriai szertár őre. Szaktárgyai: a mennyiségtan és ábr. geometria. Tanította a mennyiségtant a IV. b), a geometriát az I. a), II. a), VII. és VIII. oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 31, ebben az iskolában 21. (Lakik I., Átlós-út 26.) — *Tari Imre dr.*, okl. h. tanár, a III. a) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a német és francia nyelv. Tanította a francia nyelvet a III. a), IV. a), IV. b) és VII. oszt.-ban heti 18 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 2, ebben az iskolában 2. (Lakik III., Kálvin-u. 4.) — *Toborffy Zoltán dr.*, r. tanár, a kémiai szertár őre és a kémiai gyakorlatok vezetője. Szaktárgyai: a természetrajz és kémia. Tanította a mennyiségtant az I. a) és I. b), a kémiát az V., VI., és VII. oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 12, ebben az iskolában 12. (Lakik I., Budafoki-út 35.) — *Töttössy Béla dr.*, r. tanár, a II. a) oszt. főnöke. Szaktárgyai: a magyar és német nyelv és történelem. Tanította a magyar nyelvet a II. a) és IV. b), a németet a II. a), a történelmet a IV. b) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 21, ebben az iskolában 5. (Lakik I., Diószegi-út 51.) — *Vörös Lajos dr.*, h. tanár. Szaktárgyai: a földrajz és történelem. Tanította a történelmet a IV. a), a földrajzot az I. b), III. a), IV. b), a közgazd. ismereteket a VIII., a szépírást az I. a) és I. b) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma: 2, ebben az iskolában 2. (Lakik Újpest, Váci-u. 33.) — *Záborszky Sándor*, r. tanár, az ifj. sport-egyesület vezetője és a cserkész-csapat parancsnoka. Szaktárgya: a testnevelés. Tanította a testgyakorlást az I—VIII. oszt.-ban heti 24 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 13, ebben az iskolában 9. (Lakik IX., Haller-u. 88.).

d) Óraadó tanárok: *Szőcs Elek dr.*, iskolaorvos. Tanította az egészségtant a VII. oszt.-ban heti 2 órában. (Lakik I., Krisztina-tér 8.) — *Vasskó Béla*, tj. Tanította április 23-tól június 10-ig a magyar nyelvet az I. a), IV. a) és V., a németet az I. a) oszt.-ban heti 16 órában. Tanári szolgálati éveinek száma 1. (Lakik I., Fehérvári-út 30.).

e) A rendes órarend keretén kívül tanító vallástanárok: *Bikar Radivoj*, gör. kel. szerb plébános. (Lakik IV., Váci-u. 66.) — *Józan Miklós*, unit. lelkész. (Lakik II., Zivatar-u. 8.) — *Mihalovich Sándor*, g. kath. hittanár. (Lakik VII., Rottenbiller-u. 5/b.) — *Szuchovszky Lajos*, ág. ev. vallástanár. (Lakik VII., Hungária-körút 184.) — *Tóth József*, ref. hittanár. (Lakik VI., Andrássy-út 60.)

f) A rendkívüli tárgyak tanárai: *Harmath Artur*, polg. isk. r. tanár, szakfelügyelő, az ifj. énekkar vezetője. Tanította az éneket az I. a), I. b), II. a), II. b) oszt.-ban heti 4 órában. (Lakik VIII., Eszterházy-u. 19.) — *Koren Dénes dr.*, r. tanár, a fizikai gyakorlatokat vezette heti 4 órában. — *Nyilasi Lajos dr.*, r. tanár, a latin nyelvi tanfolyamok II. és III. évfolyamát tanította heti 6 órában. — *Privány József*, r. tanár. Tanította a gyorsírást heti 4 órában. — *Szabó Ignác*, a IV. ker. közs. főreáliskola r. tanára, a latin nyelvi tanfolyamok I. és IV. évfolyamán tanított heti 7 órában. (Lakik X., Simor-u. 7.) — *Toborffy Zoltán dr.*, r. tanár, heti 4 órában a kémiai gyakorlatokat vezette.

g) Irodai szolgálatra beosztva: *Garzó Bertalanné*, főv. szaktanító.

***

Altisztek és takarítószemélyzet: Kiss Vilmosné, Ládi Mihály r., Benkó Béla, Terczy Lajos id. altiszt; Benkó Anna, Bécsi Róza, Nagy Ferencné, Szász Lajosné takarítónő.

V.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága.

Horváth Cyrill. Egyetemi magántanár, a M. Tud. Akadémia l., az Akad. irodalomtörténeti bizottságának r. és az Irodalomtörténeti Társaságnak vál. tagja. A f. isk. évben megírta az intézet történetét. (Kéziratban van.)

Birkás Géza. A főv. tankerület főreáliskoláinak és leányközépiskoláinak francia nyelvi szakfelügyelője, a Budapesti Orsz. Középisk. Tanárvizsgáló Bizottság tagja, az egyet. közgazdaságtud. karon a francia nyelv megbízott tanára, a m. kir. honv. miniszterium béketárgyalási osztályában francia revizor. Irodalmi működése: ismertetések, tárcacikkek a Kath. Szemlében, Egyet. Phil. Közlönyben és napilapokban.

Honti Rezső. Munkái: Spanyol nyelvtan. Olasz zsebszótár, II. r. Olasz nyelvtan. Puskin, A kapitány leánya. (Ford. oroszból). Firenzuola novellái. (Ford. olaszból). Macchiavelli, Mandragora. (Olaszból). Dante jellemrajza (A kultura nagyjai c. sorozatban). D'Annunzio, Az ártatlan. (Olaszból). Maupassant, Egy élet. (Ford. franciából).

Horváth Ernő. Munkája: A repülőmótor szerkezete, működése és kezelése. (Sajtó alatt).

Lenkei Lehel. A VI. ker. Egys. Ker. Nemz. Liga alelnöke, a XI. vál. ker. szoc. párt társelnöke, az Ébredő Magyarok egyesületének igazgatóválasztmányi, a Ker. Kaszinó vál. tagja, az Új Barázda alkalmi munkatársa.

Toborffy Zoltán. Egyetemi magántanár, a Szent István Akadémia tagja.

VI.

Tananyag.

Az 1899. évi Reáliskolai Tantervben előírt tanítási anyagot megfelelő rövidítésekkel minden osztályban elvégeztük. Az olvasmányokra, könyvnélküliekre nézve, amennyire csak lehetett, a régi rendhez igazodtunk. Új tantárgyak: az I—II. oszt.-ban az ének heti 1—1 órában, a IV. oszt.-ban a gyorsírás heti 1 órában, a VII. oszt.-ban az egészségtan heti 2 órában, a VIII. oszt.-ban a közgazdasági és társadalomtani ismeretek heti 2 órában.

VII.

A tanulók névsora.

I. A) osztály. Ádám János (mennyiségtan), Balogh Pál (jó), Barvinek Dezső (egs.), Bársony István (egs.), Bergendy István (egs.), Bóna István (ismétel), Doloviczényi László (egs.), Erdős György (jeles), Fehér Gyula (jó), Fejes Gyula (magyar, német), Fleischer György (egs.), Hanslik Lajos (egs.), Jäger Viktor (egs.). Kadok Sándor (magyar), Killi Imre (egs.), Kucsera József (egs.), Kulhanek Antal (magyar, német), László Ferenc (jó), Luhn Albert (német), Lukács István (egs.), Mann Lajos (jó), Márkus László

(egs.), Müller Ferenc (ismétel). Német István (egs.), Óvári Károly (egs.), Papp Ferenc (német), Pott Gusztáv (ismétel), Riedl Géza (egs.), Rieger Lajos (magyar, menny.), Salac Gyula (jó), Schwarz Miklós (ismétel), Schwarz Tibor (egs.), Sennyey István (egs.), Sipos Károly (magyar), Steiner László (egs.), Stiller Vilmos (egs), Strompf Pál (egs.), Toborffy Zoltán (egs.).

I. B) osztály. Ádám Zoltán (egs.), Brauch János (egs), Ecsedi Ferenc (jó), Elschléger Károly (jó), Erményi Tibor (egs.). Fejős Károly, ism., (egs.), Fekete Lajos (egs.), Friedmann Béla (egs.), Gutper István (egs.), Guttyán Antal (jó), Györy Sándor (egs.), Hannák Lajos (jó), Heil Ferenc (egs.), Ittner Károly (jó), Jánoss Imre (egs.), Klein Miklós (egs.), Kling Tibor (ismétel), Koncz István (egs.), Lepsics Pál (egs.), Lichtmann Imre (egs.), Marton János (egs.), Marton Lajos (német), Meleg János (jó), Mescsán Mihály (egs.), Molnár Károly (jó), Morár János (egs.), Orel Géza (egs.), Pócza Géza (földrajz), Porszász Aladár (jó), Reisz Károly (német, r. geom.), Riemer Géza (egs.), Smicz Jenő (egs.), Schwarcz László (jó), Szabados István (egs.), Szegedi Vilmos (jó), Székely László (r. geom.), Szűcs Sándor (egs.), Teodorovits János (jó), Thuró Vilmos (földrajz, mennyiségtan), Tóth László (egs.), Varga Lajos (egs.), Vilheim Endre (egs.), Vörös Bertalan (egs.).

II. A) osztály: Artmann István (egs.), Áron Endre (egs.), Balla Imre (jó), Balogh László (egs.), Bognár Aurél (egs.), Böhm László (jó), Brandt Béla (egs.), Dienes D. László (jó), Dóczy János (jó), Erményi Jenő (egs.), Fischer Tibor (egs.), Fuchswans Alfréd (egs.), Gróf Antal (jó), Gyömörei József (egs.), Hartmann Sándor (egs.), Hartmann Vilmos (jó), Hermann Károly (egs.), Holenyik Károly (egs,) Horváth József (jó), Kerekes Jenő (egs.), Kittl Ferenc (földrajz), Komlós László (geometria), Kovács Boldizsár (egs.), Kucsera Gyula (egs.), László Miklós (földrajz), László Pál (egs.), Leyrer Dezső (földrajz), Lindner László (egs.), Liptsey Kálmán (egs.), Malcsiner György (egs.), Marschal József (ismétel), Maris Miklós (egs.), Miklós Ferenc (egs.), Nagy Károly (jó), Pap Ferenc (egs.), Rózsa György (jó), Schneider László (egs.), Schuszter Géza (mennyiségtan), Schvimmer Alfonz (egs.), Simonyi Béla (egs.) Spitzer György (jó), Szabó Endre (földrajz), Szilágyi Árpád (egs.), Tittel Andor (egs.), Török László (jó), Udvardy Kornél (egs.), Veisz Károly (nem ismételhet), Werschitz Emil (egs.), Zimmermann Emil (ismétel).

II. B) osztály: Barna György (r. geom.), Biró Béla (egs.), Bodóczy Sándor (számtan), Dancs Imre (egs.), Desits Gyula (egs.), Dipold János (egs.), Fábos József (földrajz), Faludy Lajos (egs.), Fehér Gyula (egs.), Fejér István (földr.), Geiringer János (számtan), Grissel Sándor (egs.), Gróf Gyula (egs.), Gudeincz László (jó), Gurka Károly (egs.), Horváth László (egs.), Illés György (egs.), Inselt György (jó), Juhász Tibor (földrajz, számtan), Kabai Pál (jó), Kertész Pál (egs.), Kleits Mátyás (földr.), Kodár Ferenc (egs.), Kohn Ernő (jó), Kohn László (r. geom.), Kovács István (földrajz), Kovács József (jó), Kovács Tibor (földrajz, r. geom.) Kőhalmi Gyula (földrajz, számtan), Lamoss Géza (egs.), László József (jó), Lénárt György (egs.), Major Lajos (egs.), Marselek Lajos (jó), Moldován László (ismétel), Moósz János (egs.), Németh Zoltán (egs.), Plech Andor (német), Pollák István (egs.), Racsmány Mihály (egs.), Rácz István (jó), Rudas György (egs.), Scheinberg Ármin (r. geom.), Sternád Miklós (jó), Strausz János (egs.), Szabó Kálmán (egs.), Sziklai György (egs.), Tonházy Tivadar (egs.), Uhmann István (egs.), Weisz Jenő (egs.), Wertheim Imre (nem ismételhet)

III. A) osztály: Balázs Imre (német), Balla Dezső (egs.), Bátky Zsigmond (egs.), Berkes Zoltán (német, történelem), Betnár Béla (egs.), Bondy Zoltán (magyar), Branauer Rezső (nem ismételhet), Chabada Árpád (ismétel), Dubcsek János (egs.), Fehér Imre (jó), Fekete János (egs.), Gábor Antal (egs.), Grulla Jenő (egs.), Hedvig Aurél (ismétel), Hetyei József (ismétel), Hönig Ede

(jó), Kaszás Albert (egs.), Kohn Károly (nem ismételhet), Kovács Béla (egs.) Kovács József (egs.), Kunszt Ferenc (német), Lamoss Béla (jó), Leichtmann László (egs.), Léhnert Ágoston (francia), Lehotkay Lajos (egs.), Lendenmayer István (rajzoló geometria), Major Győző (ismétel), Maróty László (egs.), Maurer János (ismétel), Muskát József (egs.), Nassau Jenő (egs.), Nyers Gyula (ismétel), Oberfrank Ferenc (francia), Orbán Sándor (egs.), Preisich Gábor (jó), Rosenbaum Gusztáv (egs.), Rosenzweig László (jó), Saly Dezső (jó), Schäffer Ferenc (egs.), Soós Béla (egs.), Steiner István (ismétel), Stevka János (egs.), Tilly Károly (francia), Vékássy Alajos (egs.), Weninger Károly (jó).

III. B) osztály: Bartal László (jó), Bobák Béla (jó), Borda József (egs.), Chevriát Lajos (egs.), Dobrik László (német), Doró László (egs.), Feld György (egs.), Grünfeld Oszkár (egs.), Gyukanovics György (jó), Herpai János (német, r. geometria), Huck Antal (egs.), Karácsonyi Géza (egs.), Kellner Zoltán (egs.), Kolling Ernő (egs.), Kovács György (egs.), Kürz János (egs.), Lowack Ferenc (egs.), Marczincsák Gyula (történet), Marek Béla (ismétel), Márkus István (egs.), Mezei Lajos (egs.), Novák János (egs.), Nyilassy Lajos (jó), Obermann Ferenc (egs.), Pető Ferenc (jó), Péter Rezső (egs.), Posch Béla (egs.), Renčevič Emil (r. geom.), Roszival Zoltán (jó), Rözler Ferenc (történet), Schätz József (jó), Steiner Vilmos (egs.), Szekulics Sándor (egs.), Szerenchy Csaba (egs.), Takács Imre (egs.), Tanos Jenő (nem ismételhet), Tőtösy István (egs.), Tausz György (fizika), Wittek Jenő (egs.).

IV. A) osztály: Alex Antal (egs.), Almer József (egs.), Ambrózy Andor (francia, történelem), Andor István (egs.), Balog József (francia), Berger László (jó), Bokor Gyula (egs.), Brauch Ferenc (egs.), Buchholz Péter (magyar), Clauder Ottó (jeles), Dancs Miklós (egs.), Eichel Géza (egs.), Elefánthy Tarnay Gyula (jó), Faix Vilmos (egs.), Goldschmied József (egs.), Gruber Antal (egs.), Horti Gábor (egs.), Kálisch György (egs.), Klein József (egs.), Klopfer Jenő (jeles), Kocsis Gusztáv (egs.), Kurucz István (jó), Lukács György (egs.), Lukács László (egs.), Matusiák József (egs.), Mellinger Endre (francia, történet), Orbán Sándor (magyar, francia), Rosenzweig Albert (egs.), Rozsnyó Károly (egs.), Schmideck László (egs.), Spinka András (történet), Spitzer Richard (egs.), Stern Géza (egs.), Szabó József (egs.), Székely István (magyar, francia), Szőke Boldizsár (egs.), Szűcs Pál (egs.), Tapolczai Béla (egs.), Timár György (jó), Tóth Ferenc (egs.), Weiszbrunn Miklós (egs.), Weyda József (egs.), Klein Ákos (jó).

IV. B) osztály: Alstädter Endre (ismétel), Árva László (egs.), Bastianon Ferenc (egs.), Bártfai Béla (mennyiségtan), Beck István (jeles), Bíró Pál (egs.), Drávecz Lajos (egs.), Ecker László (francia), Farkas István (jó), Farkasvölgyi Attila (egs.), Feldstein Emil (egs.), Freiszléder Antal (egs.), Füstös Miklós (egs.), Gyenes József (mennyiségtan), Halász Jenő (egs.), Hartmann Róbert (egs.), Héber István (egs.), Honti Péter (jeles), Kántor Ferenc (ismétel), Kordik Géza (egs.), Kovács Dezső (egs.), Krasznai András (egs.), Mihálka Valér (egs.), Mialovich Zoltán (egs.), Pill István (ismétel), Póli Antal (egs.), Preiszler János (egs.), Richter János (egs.), Schiff Zs. György (egs.), Scholtes Gottfried (egs.), Seemann Károly (egs.), Stern Oszkár (egs.), Strassenreiter József (egs.), Szabó József (német, francia), Szemere Károly (egs.), Székely István (jó), Szigeti Ernő (egs.), Vogel László (egs.), Német Károly (jó).

V. osztály: Aczél István (egs.), Antal Gyula (egs.), Barkóczy Olivér (egs.), Bastir Jenő (magyar), Csutorás Kornél (jó), Darvas Tibor (egs.), Doktor Sándor (egs.), Dudás Alajos (egs.), Dúl Gyula (magyar), Farkasvölgyi László (történet), Fazekas Sándor (egs.), Feuer László (egs.), Fleischmann Lajos (egs.), Gaál Imre (egs.), Gecse Viktor (egs.), Goldreich Dávid (egs.), Győri Géza (egs.), Hagyits István (egs.), Hajdu Tibor (magyar), Hegyi Ferenc (jó),

Habrák Károly (egs.), Kaszab Imre (egs.), Kellermayer József (magyar, mennyiségtan), Klein Béla (magyar), Klein Tibor (egs.), Kun György (egs.), Kykál Rezső (egs.), Láng Endre (egs.), Lendvay Marton (magyar), Liedl Alajos (egs.), Márkus László (egs.), Miklós Tibor (jó), Mikó György (jó), Nádor Kálmán (magyar), Nyikos Kálmán (mennyiségtan), Ohlbaum György (egs.), Pártos István (egs.), Pesti Ferenc (egs.), Péter Imre (egs.), Politzer Hugó (egs.), Politzer László (egs.), Preisz Dezső (egs.), Róbel Géza (egs.), Scheibner Miklós (egs.), Somogyi László (magyar), Somogyi Sándor (jeles), Szabó Sándor (egs.), Szegedi Ferenc (jó), Szerenchy Attila (magyar), Szitár Tibor (egs.), Vécsei Tibor (magyar, történet), Zoltán Jenő (egs.).

VI. osztály: Agárdi Dezső (egs.), Benedek János (jó), Binetter Antal (egs.), Borvendég István (egs.), Braun Zoltán (egs.), Bukovits Béla (német, francia), Deák Imre (egs.), Dózsa Zoltán (egs.), Duttka István (egs.), Erdős László (jó), Fekete József (jeles), Flór Endre (jó), Frankfurt László (ábr. geometria), Füredi Antal (német, francia), Grósz Henrik (egs.), Grünfeld Ernő (egs.), Halász Gyula (egs.), Halász László (magyar), Halász Zoltán (magyar, ábr. geometria), Hélisz József (egs.), Hirsch Alfréd (egs.), Hisz Attila (francia), Igler János (jó), Kaufmann László (egs.), Lantai Ede (francia), Lichtstrom Gyula (egs.), Lippai Károly (egs.), Marsalek Róbert (egs.), Matusiák Mihály (jó), Medzihraczky János (egs.), Menich József (egs.), Mericskai Ferenc (ismétel), Omaszta Sándor (egs.), Orbán József (egs.), Reich Tibor (jó), Reisz Frigyes (egs.), Reich György (egs.), Rimmer Gyula (egs.), Rosenzweig Márton (jó), Schneier Salamon (jó), Schnierer Oszkár (egs.), Schuszter András (francia, mennyiségtan), Sebők Gyula (egs.), Somogyi József (jó), Somogyi Lajos (ismétel), Spitzer Tamás (magyar, mennyiségtan), Steiner Sándor (egs.), Széll Sándor (egs.), Wallner István (egs.), Wawrinecz János (egs.), Wolszky Albert (egs.), Záborszky Árpád (egs.).

VII. osztály: Antal János (egs.), Bauer István (mennyiségtan), Bónis Imre (egs.), Brűder Jenő (egs.), Budai László (egs.), Emmerling János (egs.), Fischer László id. (egs.), Fischer László ifj. (egs.), Fodor Sándor (egs.), Gárdos Béla (mennyiségtan), Gerzabek Vilmos (egs.), Hajós István (jó), Heffner Gyula (egs.), Hidi Imre (egs.), Hirschl Zsigmond (egs.), Hoffmann Richárd (egs.), Huberth Lajos (egs.), Keusch József (jó), Kriska János (egs.), Lázár György (egs.), Loránt József (egs.), Löwinger Samu (ismétel), Major József id. (egs.), Major József ifj. (ismétel), Mautner György (egs.), Mayer Jenő (egs.), Medzihradszky László (német, francia), Mohrberger Alajos (egs.), Mostoller Nándor (ábr. geometria), Müller Tibor (ábr. geometria), Münzer Pál (egs.), Nattán Endre (egs.), Neubart Gyula (egs.), Pauschert István (egs.), Petrovits Sándor (egs.), Reiner József (német), Sándor Béla (egs.), Scheer Lipót (egs.), Schmidt Vilmos (jó), Török László (egs.), Wondruska József (egs.).

VIII. osztály: Almásy Gusztáv (jó), Ács Emil (egs.), Bedőcs Mihály (egs.), Bergmann Béla (egs.), Clauder Erik (egs.), Flandera Antal (egs.), Franciszcy Béla (egs.), Frisch Andor (egs.), Fürst Jenő (egs.), Garami Tibor (jó), Gál Dezső (egs.), Gewölb Adolf (egs.), Gulyás Péter (egs.), György Endre (egs.), Hegedüs Zoltán (egs.), Huszár Imre (jó), Inselt István (jó), Jendrassik Tibor (jó), Kerekes Ferenc (egs.), Kiss László (egs.), König Béla (egs.), Lőrincz Ernő (egs.), Löwinger Lajos (egs.), Milosevits Arzén (egs.), Minár Pál (egs.), Pavlik Ede (német), Pleyer István (jó), Salamon Imre (egs.), Schimek Ernő (egs.), Schön Tibor (egs.), Somló Sándor (egs.), Steindler Béla (jó), Strassenreiter Ignác (egs.), Szabó János (egs.), Szabó Sándor (egs.), Szántó Emil (egs.), Szikszay Dezső (egs.), Sződi Szilárd (egs.), Szücs Endre (egs.), Tóth József (egs.), Triznay József (egs.), Wild Márton (jó), Wohl Dezső (egs.).

VIII.

Érettségi vizsgálatok.

Az 1920/21. évi r. érettségi vizsgálatokra 43 nyilv. haladó és 1 ismétlő, továbbá 4 magántanuló és 1 javító, összesen 49 tanuló jelentkezett. A május 18-20. megtartott írásbeli vizsgálatok tételei voltak: 1. *a magyar nyelvből:* „Hiszek Magyarország föltámadásában"; 2. *a németből:* *a)* önálló dolgozat: Inhalt einer Ballade von Arany; *b)* fordítás: A Rajna (Mendelssohn u.); 3. *a mathematikából:* *a)* Valaki 25 éven át minden év végén 750 K-t helyez el 5%-kal, hogy a 26. év végétől kezdve 10 évig minden év végén járadékot kapjon: mekkora évjáradékot fog kapni? *b)* Valamely háromszög kerülete $2s = 15$ cm. és két szöge közül $A) = 45^0\ 36'\ 15''$, $B) = 68^0\ 14'\ 34''$. Mekkorák e háromszög oldalai és mily nagy a területe?

A szóbeli vizsgálatot június 21—24. dr. Pintér Jenő tanker. kir. főig. úr elnöklete alatt tartottuk. Jól érett 16 nyilv., érett 17 nyilv. és 1 mt., javításra utasíttatott 11 nyilv., ismétlésre 3 mt., visszalépett 1 nyilv. tanuló.

IX.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma. A rendes tanulók száma az isk. év elején 591 volt, az isk. év végén 537.

A vizsgálatot tett és osztályzatot nyert rendes tanulók osztályok szerint a következőképen oszlottak meg: I. a) 38, I. b) 43, II. a) 49, II. b) 51, III. a) 45, III. b) 39, IV. a) 43, IV. b) 39, V. 52, VI. 52, VII. 41, VIII. 43. Tizenkét osztályban 535 tanuló.

A tanulók vallása. Róm. kath. 290, gör. kath. 3, gör. kel. 3, ref. 43, ev. 28, unit. 3, izr. 165. *Százalékban:* róm. kath. 54·21%, gör. kath. 0·56%, gör. kel. 0.56%, ref. 8·03%, ev. 5·24%, unit. 0·56%, izr. 30·84%.

A tanulók anyanyelve. Magyar 534, német 1. *Százalékban:* magyar 99·82%, német 0·18%.

A tanulók nyelvismerete. Csak magyarul beszél 446, más nyelven is 89. Az utóbbiak közül németül 80, tótul 5, szerbül 2, oláhul 2, franciául 1, angolul 1. *Százalékban:* németül 14·95%, tótul 0·95%, szerbül 0·36%, oláhul 0·36%, franciául 0·18%, angolul 0·18%.

A tanulók születésének helye. Budapest 371, vidéki 150, horvátországi 3, külföldi 11. *Százalékban:* budapesti 69·35%, vidéki 28·04%, horvátországi 0·56%, külföldi 2·05%.

A tanulók szüleinek foglalkozása. Önálló gazda 5, önálló iparos 98, önálló kereskedő 69, önálló értelmiségi 31, közalkalmazott 111, magánalkalmazott 108, egyéb 113. *Százalékban:* önálló gazda 0·95%, önálló iparos 18·32%, önálló kereskedő 12·90%, önálló értelmiségi 5·79%, közalkalmazott 20·74%, magánalkalmazott 20·18%, egyéb 21·12%.

A tanulók szüleinek lakóhelye. Budapesti 456, vidéki 79. *Százalékban:* budapesti 85·23%, vidéki 14·77%.

A tanulók viselete. Dicséretes 400, megfelelő 134, tűrhető 1. *Százalékban:* dicséretes 74·76%, megfelelő 25·06%, tűrhető 0·18%.

A **tanulók előmenetele.** Jelesrendű 7, jórendű 81, elégséges 332, bukott egy tárgyból 65, két tárgyból 23, több tárgyból 27. *Százalékban:* jelesrendű 1·31%, jórendű 15·15%, elégséges 62·06%, bukott 1 tárgyból 12·15%, 2 tárgyból 4·30%, több tárgyból 5·03%.

Az egy, két és több tárgyból bukott tanulók száma osztályonként: I. a) 12, I. b) 6, II. a) 9, II. b) 15, III. a) 19, III. b) 8, IV. a) 7, IV. b) 6, V. 13, VI. 11, VII. 8, VIII. 1. *Százalékban:* I. a) 31·57%, I. b) 13·95%, II. a) 18·36%, II. b) 29·41%, III. a) 42·23%, III. b) 20%, IV. a) 16·28%, IV. b) 15·38%, V. 25%, VI. 21·15%, VII. 19·51%, VIII. 2·33%. Összesen 21·48%.

A tanulók mulasztása. Az egész isk. évben mulasztott tanítási óraszám 15.226. Egy tanulóra átlag 28·4 mulasztott óra esik.

A magántanulók. Az év folyamán vizsgálatott tett 45 magántanuló. Osztályok szerint: I. a) 3, I. b) 2, II. a) 2, II. b) 2, III. a) 1, IV. a) 1, V. 1, VI. 6, VII. 10, VIII. 13. Vallás szerint: róm. kath. 21, ref. 4, ev. 8, izr. 12. *Százalékban:* róm. kath. 46·47%, ref. 8·08%, ev. 17·78%, izr. 26·67%. Megfelelt 29, nem felelt meg 16. *Százalékban:* megfelelt 64·45%, nem felelt meg 35·55%.

X.

Az 1921/22. iskolai évben használandó tankönyvek.

I. osztály: Beke, Számtan. — Kogutovicz M., Földrajzi iskolai atlasz. — Kőrösi, Földrajz, I. r. — Lehr-Riedl, Magyar olvasók., I. r. — Markovics-Hegedűs, Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv, I. r. — Szinnyey, Magyar nyelvtan, I. r. — Szerényi, Természetrajz, I. r. — Szuppán-Szirtes, Planimetriai alaktan. — Vajda, Szépirási minták. — Róm. kath. nagyobb katekizmus (Szent István-Társ.) — Dékány, Bibliai olvasmányok, I. r.

II. osztály: Beke, Számtan. — Kiss, A geometriai alaktan elemei. — Kogutowicz, Földrajzi iskolai atlasz. — Kőrösi, Földrajz, II. r. — Lehr-Riedl, Magyar olvasókönyv, II. r. — Markovics-Hegedűs, Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv, II. r. — Szinnyey, Magyar nyelvtan, II. r. — Szterényi, Természetrajz, II. r. — Vajda, Rondírás. — Pokorny, Ó-szövetségi bibliai történetek. — Róm. kath. nagyobb katekizmus. — Weisz, Bibliai olvasmányok.

III. osztály: Baróti-Csánki, Magyarország története, I. r. — Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan, I. r. — Beke, Számtan. — Kemény, Kisérleti physika. — Kiss, Konstruktiv planimetria. — Kőrösi, Földrajz, III. r. — Lehr-Riedl, Magyar olvasókönyv, III. r. — Markovics-Hegedűs, Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv, III. r. — Szinnyey, Rendszeres magyar nyelvtan. — Pokorny, Új-szövetségi bibliai történetek. — Róm. kath. nagyobb katekizmus. — Schön, A zsidók története, I. r.

IV. osztály: Arany, Toldy, Lehr Albert magy. — Baróti-Csánki, Magyarok története, II. r. — Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan, II. r. — Hankó-Müller, Physikai földrajz, 2. k. — Kiss, Konstruktiv planimetria. — Lutter-Éberling, Algebra. — Markovics-Hegedűs, Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv, IV. r. — Weszely, Stilisztika és olvasókönyv. — Gerely, Római kath. szertartástan, II. k. — Büchler, A zsidók története, II. r.

V. osztály: Ábel-Polikeit-Lévai, Mértan, I. r. — Hankó, Chemia és ásványtan, I. r. — Heinrich, Német tan- és olvasókönyv, I. r. — Klimo-Bartos, Rendszeres francia nyelvtan, I. r. — Lutter-Éberling, Algebra. — Mika, Világtörténet, I. r. — Riedl, Retorika és olvasókönyv. — Szterényi, Növénytan. — Uhlyárik, Kath. hittan. — Neumann, Bibliai olvasmányok, III. r.

VI. osztály: Ábel-Polikeit-Lévai, Mértan, I. r. — Hankó, Chemia és ásványtan, I. r. — Heinrich, Német tan- és olvasókönyv, II. r. — Kiss, Ábrázoló geometria, I. r. — Klimó-Bartos, Rendszeres francia nyelvtan, II. r. — Lutter-Éberling, Algebra. — Lutter, Szorszámok. — Mika, Világtörténet, II. r. — Riedl, Poétika- és olvasókönyv. — Szterényi, Állattan. — Demény, Erkölcstan. — Fényes, A Biblia. — Frisch, Szemelvények a prof. könyvekből.

VII. osztály: Ábel-Polikeit-Lévai, Mértan, II. r. — Fodor, Egészségtan. — Hankó, Chemia és ásványtan, II. r. — Heinrich, Német tan- és olvasókönyv, III. r. — Kiss, Ábrázoló germetria, II. r. — Lutter-Éberling, Algebra. — Lutter, Szorszámok. — Mika, Világtörténet, III. r. — Pintér, A magyar irodalom története, I. k. — Vörös, Kisérleti természettan. — Aubermann, Egyháztörténelem. — Weiszburg, A bibliai könyvei.

VIII. osztály: Ábel-Polikeit-Lévai, Mértan, II. r. — Andor, A magyarok oknyomozó története. — Heinrich, Német tan- és olvasókönyv, IV. r. — Kiss, Ábrázoló geometria, III. r. — Kornis, A pszihológia és logika elemei. — Lutter, Szorszámok. — Pintér, A magyar irodalom története, II. r. — Vörös, Kisérleti természettan. — Uhlyarik-Madarász, Apologetika. — Fényes, Szilárd szövetség.

TARTALOM.

I. Ünnepi gondolatok 3
II. Az iskola multja 9
III. Iskolánk az 1920/21. évben 11
IV. A tanári testület működési köre 14
V. A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága . . 17
VI. Tananyag 17
VII. A tanulók névsora 17
VIII. Érettségi vizsgálatok 21
IX. Statisztikai kimutatás 21
X. Az 1921/22. iskolai évben használandó tankönyvek . 22

Székesfővárosi házinyomda 1921.